

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/98992,Polsko-francuskie-porozumienie-sojusznicze-z-1921-r.html>

Uroczystość odsłonięcia pomnika księcia Józefa Poniatowskiego połączona z nadaniem Ferdynandowi Fochowi tytułu marszałka Polski, 3 maja 1923 r.

ARTYKUŁ

Polsko-francuskie porozumienie sojusznicze z 1921 r.

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej

Autor: ANETA NISIOBĘCKA 19.02.2023

19 lutego 1921 r. w Paryżu podpisana została polsko-francuska umowa sojusznicza, której sygnatariuszami zostali ministrowie spraw zagranicznych Eustachy Sapieha i Aristide Briand.

Po I wojnie światowej zwycięska Francja znalazła się w gronie najważniejszych architektów Europy. W zarysującym się nowym układzie politycznym Warszawa liczyła na wspólne interesy z zachodnim sojusznikiem, głównie w kontekście sprawy Niemiec i ich rozbrojenia.

Geopolityczny mariaż

W nowej konfiguracji międzynarodowej sojusz ze zwycięską Francją był dla niepodległej Polski koniecznością polityczną i wojskową. Miał on także istotne znaczenie dla utrzymania pokoju i równowagi politycznej w Europie. Francuską politykę zagraniczną okresu międzywojennego zdominowała bowiem kwestia niemiecka. Właśnie dlatego to Polsce przypadła szczególna rola w układzie z Francją, zwłaszcza, że – w wyniku zaistniałej sytuacji politycznej w Rosji Sowieckiej – Paryż zmienił kierunek polityki wschodniej. Pustkę po dotychczasowym sojuszu z Moskwą miały wypełnić układy z Warszawą i Pragą.

Naczelnika Państwa Józef Piłsudski podczas wizyty we Francji, w towarzystwie płk. sztabu generała Bolesława Wieniawy-Długoszewskiego (z prawej za Piłsudskim) i francuskich wojskowych przechodzi przed frontem Gwardii Republikańskiej w Paryżu. Po prawej stronie sztandar ufundowany przez generała Napoleona Bonaparte z napisem "Honneur et patrie" ("Honor i ojczyzna"), luty 1921 r. Fot. Ze

zbiorów NAC

Minister spraw zagranicznych Francji Yvon Delbos (czwarty z lewej na pierwszym planie) podczas wizyty w Polsce, w towarzystwie ambasadora Francji w Polsce Leona Noela (piąty z lewej w pierwszym rzędzie) składa wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza, 4 grudnia 1937 r. Fot. Ze zbiorów NAC

W tym geopolitycznym układzie – według zamysłów Paryża – odrodzona II Rzeczpospolita miała się stać „zaporą” przeciwko Niemcom i Sowietom. Jednak poparcie Francji dla polskiej polityki wschodniej było warunkowane istnieniem Rosji bolszewickiej i, w razie zmiany tamtejszej sytuacji, Francja widziała się w roli ewentualnego pośrednika w rozwoju przyjaznych stosunków na linii Warszawa–Moskwa.

Nierówny, ale korzystny

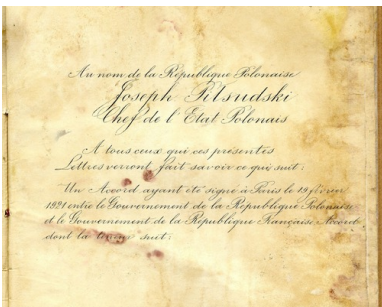
Rosnące zaufanie do zachodniego sojusznika oraz zbieżne polsko-francuskie interesy polityczne doprowadziły do zawarcia 19 lutego 1921 r. układu politycznego, a dwa dni później – konwencji wojskowej (podpisanej przez gen. Kazimierza Sosnkowskiego i marszałka Ferdynanda Focha). Stanowiła ona o wzajemnej pomocy wobec agresji niemieckiej na jedną ze stron, a także o udzieleniu Polsce pomocy finansowej ze strony Francji w tworzeniu i dozbrojeniu armii. W przypadku napaści bolszewickiej na Polskę Paryż zobowiązywał się do zapewnienia Warszawie bezpieczeństwa od strony Niemiec.

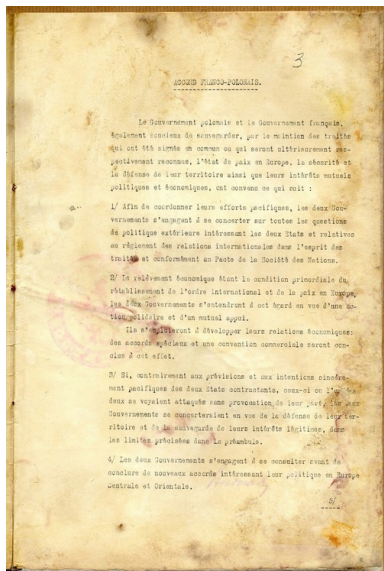
Uroczystość odsłonięcia pomnika księcia Józefa Poniatowskiego połączona z nadaniem Ferdynandowi Fochowi tytułu marszałka Polski. Na miejscach siedzących: (od lewej) Józef Piłsudski, Ferdynand Foch i Prezydent RP Stanisław Wojciechowski, 3 maja 1923 r. Fot. Biblioteka Narodowa

Zawarcie konwencji wojskowej z Francją pozwoliło Polsce skorzystać z pomocy finansowej w czasie pokoju (Rzeczpospolita otrzymała materiały warte 400 mln franków), odbudować i dobroić armię oraz udoskonalić jej szkolenie. Nie należy jednak zapominać, że nie był to sojusz dwóch równorzędnych państw. Odradzająca się Polska była stroną korzystającą z pomocy, a zwycięska Francja – finansującą tę pomoc. Ponadto, wraz ze zmieniającą się sytuacją międzynarodową, interesy Polski nie zawsze pokrywały się z francuskimi.

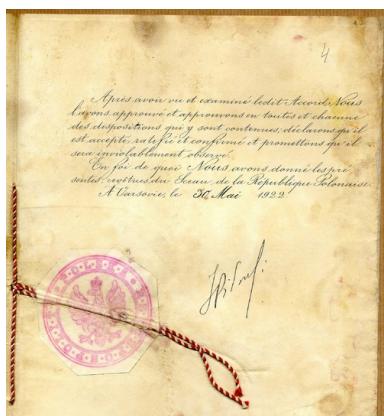
Pomimo iż układ sojuszniczy nie uchronił obydwu krajów od agresji niemieckiej w 1939 i 1940 r., stanowił jedną z najważniejszych umów międzynarodowych zawartych przez II Rzeczpospolitą i odgrywał strategiczną rolę w jej polityce zagranicznej.

**Preambuła ratyfikacji umowy
politycznej polsko-francuskiej, 30
maja 1922 r. Dokument z zasobu
Archiwum MSZ w Warszawie**

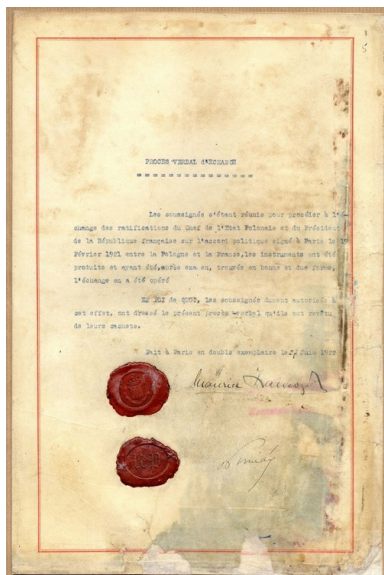

**Tekst umowy politycznej polsko-
francuskiej ratyfikowanej przez
Naczelnika Państwa Józefa
Piłsudskiego, 30 maja 1922 r.
Dokument z zasobu Archiwum
MSZ w Warszawie**

Pieczęć Rzeczypospolitej Polskiej

**i podpis Naczelnika Państwa
Józefa Piłsudskiego pod
ratyfikacją umowy politycznej
polsko-francuskiej, 30 maja 1922
r. Dokument z zasobu Archiwum
MSZ w Warszawie**

**Protokół wymiany ratyfikacji
umowy politycznej polsko-
francuskiej z 19 lutego 1921 r.,
podpisany w Paryżu 27 czerwca
1922 r. przez posła RP we Francji
Maurycego Zamoyskiego oraz
premiera Francji Raymonda
Poincaré. Dokument z zasobu
Archiwum MSZ w Warszawie**

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ